

SEMINÁŘ RUSKÉHO FILMU

SVĚTLANA MICHÁLKOVÁ (SADIKOVA)
ÚVODNÍ HODINA

PROBÍHÁNÍ VÝUKY

- Výuka se skládá ze dvou částí: teoretické a praktické
- Teoretická část obsahuje informace:
  - o období, směrech, režisérech, hercích,
  - komentáře k jednotlivým filmům

PROBÍHÁNÍ VÝUKY

- Praktická část:

- Promítání jednotlivých snímků nebo jejich částí
- Diskuse

UKONČENÍ PŘEDMĚTU

- Pravidelná docházka (**maximálně 2 absence**)
- Úspěšné složení zápočtu
  - *závěrečný test*
  - *analýza/interpretace jednoho z filmů*

DOTAZY?

KDE SE MŮŽU PODÍVAT NA RUSKÉ FILMY?

<https://cinema.mosfilm.ru/>

<https://start.ru/>

<https://www.culture.ru/watch>

VZNIK KINEMATOGRAFIE

- Veřejné promítání filmů – od roku 1888
- Vynálezci o sobě nevěděli – otázky, kdo byl první
- Oficiálně – 28. prosince r. 1895, Grand Café, **bratři Lumièreové** – první veřejné promítání filmu
- Několik krátkých snímků, včetně *Dělníci odcházející z továrny* (<https://www.youtube.com/watch?v=NwRAUniWJPY>) a *Příjezd vlaku do stanice La Ciotat* (<https://www.youtube.com/watch?v=-e1u7Fgoocc>)
- Žánr komedie, první hraný film *Pokropený kropic* (<https://www.youtube.com/watch?v=UlbiNuT7EDI>)

KINEMATOGRAFIE V RUSKÉM IMPÉRIU

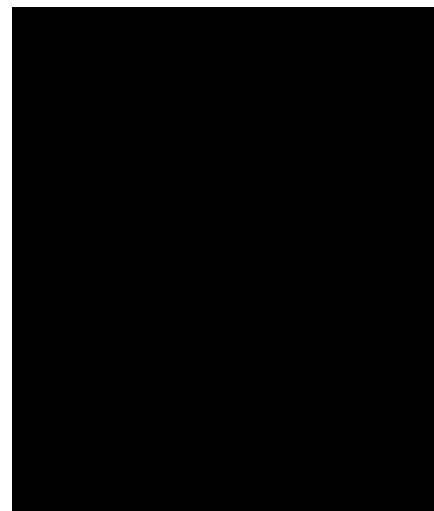
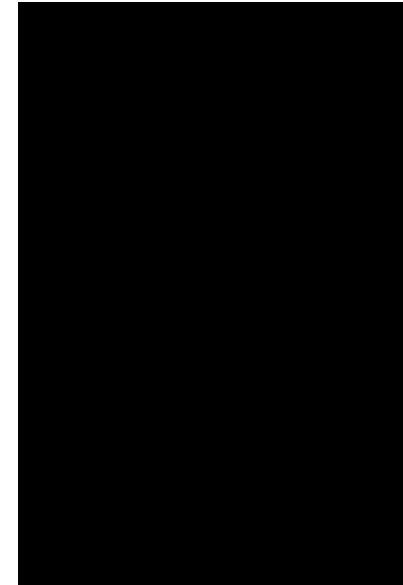
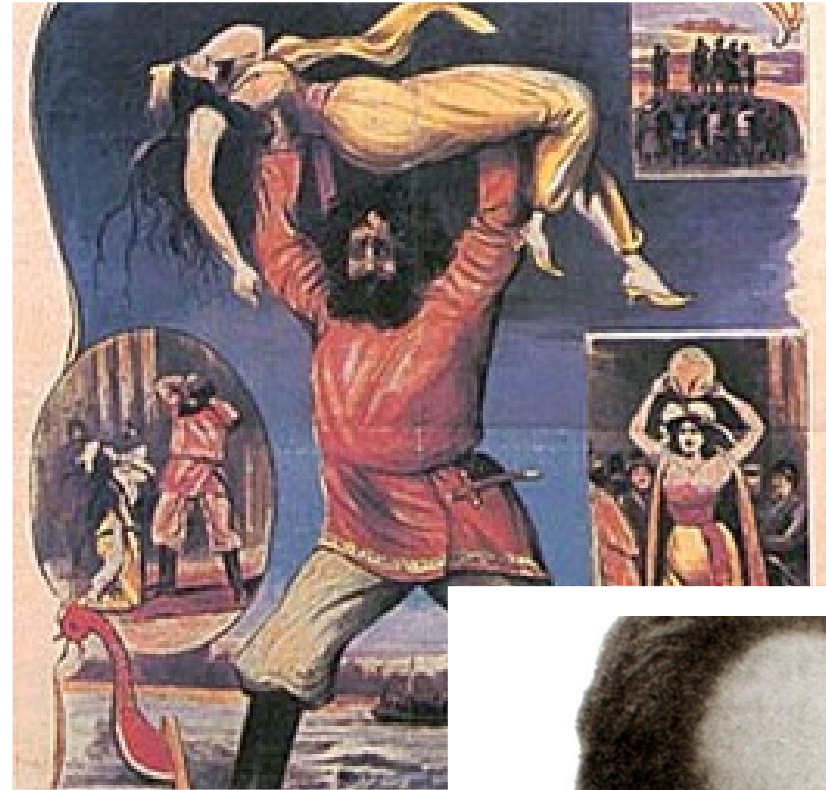
- První promítání filmů v Rusku – v roce 1896. Nejdříve v Moskvě a Petrohradě, v Nižním Novgorodu a potom i v jiných městech Ruska.
- Zachovalo se 300 hraných filmů z cca. 2700 natočených
- První ruské natáčení bylo amatérské.
- Začátkem profesionálního ruského kinematografu se počítá 15. října 1908. Premiéra filmu *Stěňka Razin* (Понизовая вольница, Стенька Разин) dle režie neznámého režiséra V. Romaškova. Producent: A.O.Drankov.

ALEKSANDR OSIPOVIČ DRANKOV

1886–1949

- Fotograf, producent, kameraman
- *Stěňka Razin* – 1908 (*Понизовая вольница, Стенька Разин*)
- Délka přesně 7 minut 30 vteřin
- dle hry V. Gončarova
- <https://www.culture.ru/movies/311/stenka-razin-ponizovaya-volnica>
- <https://www.youtube.com/watch?v=OOMWGGhqNNg>
- Více o tom se dozvíte:
<https://www.culture.ru/materials/76533/postavshik-sensacii>
- <https://www.culture.ru/movies/3104/stenka-razin-ponizovaya-volnica-vladimir-romashkov-1908>
- <https://www.youtube.com/watch?v=W9Kkgr24zJw>

ALEKSANDR ALEKSEJEVIČ CHANŽONKOV

1877–1945

- Podnikatel, režisér, scenárista.
- V knize *První roky ruské kinematografie* («Первые годы русской кинематографии») jsou jeho vzpomínky na začátek ruského filmu.
- Spolu s V. Gončarovym natočili první ruský celovečerní film: *Obrana Sevastopolu* (1911, «Оборона Севастополя»).
- Délka 1 hodina 40 minut.
- Události Krymské války (1853–1856).
- První promítání bylo pro Nikolaje II. a jeho rodinu.
- Na konci filmu můžeme vidět skutečné účastníky Krymské války.
- Film byl natočen na místech, kde se skutečně válčilo.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Defence_of_Sevastopol.webm?embedplayer=yes

- Více o tom:
- <https://www.culture.ru/persons/9215/aleksandr-khanzhonkov>
- <https://www.youtube.com/watch?v=g6Rnsp2AsKY>
- <https://www.youtube.com/watch?v=XZJLTN-MreQ>

ZAČATKY SOVĚTSKÉ KINEMATOGRAFIE

- Za narození sovětské kinematografie se pokládá 27 srpna 1919. Kino se stalo prostředkem propagandy, výchovy a osvětlení.
- Jedním z nejpopulárnějších žánrů se stávají tzv. *agitky* (АГИТКИ). Např. *Proletarii všech stran sojediňajtěs!* (Пролетарии всех стран, соединяйтесь!), *Vse pod ružjo* (Все под ружье), *Zapugannuj buržuj* (Запуганный буржуи) – 1919 apod.

20. LÉTA

- kinematografie byla omezena sovětskou ideologií
- neovlivnilo to stylistiku filmů a způsob uměleckého myšlení režisérů.
- 2 umělecké tendence: **umírněná** (Moskva) a **levoavantgardní** (FEKS, Leningrad).

Dziga Vertov

1896–1954

- Narodil se v Polsku, Bialystoku
- Přísnost konstrukce (строгость построения): příznak funkcionální architektury.
- Poetika předmětů: nový život je i novým začátkem pro věci.
- Filmový týdeník *Kino-Pravda* (*Кино-Правда*, 1922–1925).
  - 23 čísla.
  - Montáž: manželka J. Svilova
  - Účinkuje: M. Kaufman
  - Subjektivní kronika, poema-kronika
- *Muž s kinoaparátom* (*Человек с киноаппаратом*, 1929)

MUŽ S KINOAPARÁTEM

- **Bez scénáře a syžetu**
  - Nová technika: *кинo-о́чи* (кино-глаза).
  - Cíl: ukázat procesy, které člověk běžně nevnímá. Dojem se zvyšuje díky montáži.
- **Záběr**
  - Film se skládá z krátkých scén chaotického života Oděsy, Kyjeva a Charkova: domy, kulturní život, práce, doprava, lidé, život té doby.

MUŽ S KINOAPARÁTEM

- **Úryvky:**

<https://www.youtube.com/watch?v=BtTlgxtoqhg>

<https://www.kinopoisk.ru/film/45465/video/156705/>

<https://www.youtube.com/watch?v=Udt8sir2SB0>

<https://www.youtube.com/watch?v=rvrqk1HU7FQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=NqdQZRZrJFM>

- **Celý film:**

<https://www.culture.ru/movies/389/chelovek-s-kinoapparatom>

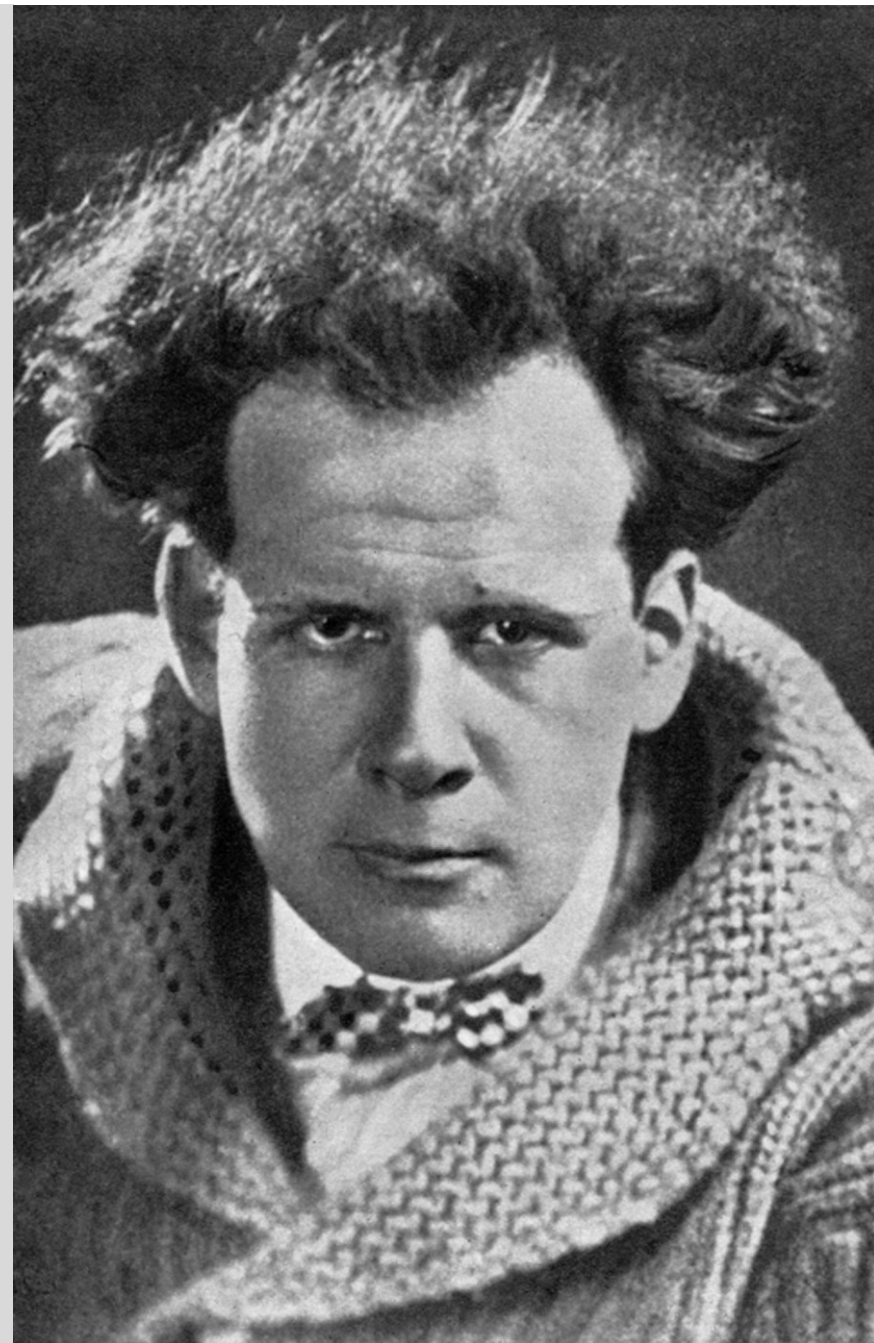
- **Přednášky o filmu (v ruštině):**

<https://www.culture.ru/movies/3079/chelovek-s-kinoapparatom-dziga-vertov-1929>

<https://www.youtube.com/watch?v=ftKdv96Ya4M>

SERGEJ MICHAJLOVIČ EJZENŠTEJN 1898-1948

- Divadelní a filmový režisér, scenárista, malíř, teoretik umění, pedagog
- Revoluční trilogie: *Stávka* (*Стачка*, 1925), *Křižník Potěmkin* (*Броненосец «Потёмкин»*, 1925), *Deset dní, které otřáslý světem* (*Октябрь*, 1927). Vlastní styl: metafora, symboly.
- *Staré a nové* (*Старое и новое*, 1929), *Běžin luh* (*Бежин луг*, 1935-1937) – přechod od „montáže atrakcí“ k „montáži myšlenek“
- *Alexandr Něvskij* (*Александр Невский*, 1938). Zvukový snímek. Biografický, patriotický film (hudba S. Prokofjev).
- *Ivan Hrozný* (*Иван Грозный*, 1945-1948). Zvukový snímek. První díl v 1944, druhý v 1945, ale byl zakázán až do 1958.

KŘIŽNÍK POTĚMKIN (1925)

- Premiéra pro veřejnost 18. ledna 1926
- Němý černobílý film.
- Délka: 75 minut.
- Námět: dle skutečné události z června 1905. Film byl natočen na počest 20. výročí první ruské revoluce.
- Po cenzuře slova L. Trockého byla vyměněná za citát V. Lenina. Některé scény byly vymazané. Originální verze filmu byla renovována až roku 2005.
- Nejznámější ozvučení (hudba) je až z roku 1964 – D. Šostakovič.

KŘIŽNÍK POTĚMKIN (1925). SYŽET PODROBNĚJI.

- 1. ukázka: https://www.youtube.com/watch?time_continue=352&v=kuKEtNll42s&feature=emb_logo
- 2. ukázka: <https://www.youtube.com/watch?v=rC2k7Z40VZk>
- 3. ukázka. <https://www.youtube.com/watch?v=NC6PUR-mKx0>
- Celý film: <https://www.youtube.com/watch?v=2986SLGCgeE&t=671s> (s anglickými titulky)

Muž s kinoaparátem Diskuse

- Jsou v tomto filmu hlavní hrdinové?
- Ve kterých epizodách se podle Vás je použitá filmová montáž nebo jiné techniky nejzajímavější? Proč si to myslíte?
- Která epizoda z vašeho hlediska působí nejvíc? Proč?
- Proč podle vašeho názoru film nebyl oceněn současníky?
- Vyjmenujte několik věcí, které se změnily v každodenním životě, který vidíme ve filmu a tom, který můžeme pozorovat dnes.
- Osobní dojmy a myšlenky

Křižník Potěmkin Diskuse

- Kdo je hlavním hrdinou/hlavními hrdiny filmu?
- Kde se odehrává děj a které scény jsou klíčové. Proč si to myslíte?
- Jak můžete okomentovat „zvláštní“ výrazy obličejů postav?
- Která scéna na Vás zapůsobila nejvíce? Proč?
- Jak, podle vašeho názoru, mohla vzniknout Červená vlajka v Černobílém filmu?
- Osobní dojmy a myšlenky